

Gatunki rodzaju *Taraxacum* (Asteraceae) w Polsce. Cz. 4.

ZYGMUNT GŁOWACKI, MARCIN NOBIS i KAZIMIERZ A. NOWAK

GŁOWACKI, Z., NOBIS, M. AND NOWAK, K. A. 2010. Species of genus *Taraxacum* (Asteraceae) in Poland. Part 4. *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 17(2): 221–233. Kraków. PL ISSN 1640-629X.

ABSTRACT: The paper presents new data on the distribution of 72 microspecies representing genus *Taraxacum*. Some of them, i.e. *T. calochroum*, *T. corpulentum* and *T. megalosipteron* are new to the Polish flora.

KEY WORDS: *Taraxacum*, taxonomy, distribution, Poland

Zygmunt Głowacki, ul. Niepodległości 4/18, PL-08-101, Siedlce, Polska

Marcin Nobis, Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, ul. Kopernika 27, PL-31-501 Kraków, Polska; e-mail: m.nobis@uj.edu.pl

Kazimierz A. Nowak, ul. Skaryszewska 12, PL-03-800 Warszawa, Polska

WSTĘP

Niniejsza praca zawiera wykaz 72 gatunków z rodzaju *Taraxacum* Weber., należących do czterech sekcji: *Borea* (4), *Celtica* (1), *Macrodonta* (1), *Palustria* (2) i *Ruderalia* (64). Stanowiska wymienionych gatunków pochodzą z obszaru Kujaw, Podlasia, Mazowsza, Wyżyny Małopolskiej, Kotliny Sandomierskiej i Karpat. Gatunkami nowymi dla Polski są: *T. calochroum*, *T. corpulentum* i *T. megalosipteron*.

Weryfikacji oznaczeń dokonali: A. Hagendijk, P. Oosterveld, H. Øllgaard, I. Uhlemann, B. Travníček i J. Štěpánek, za co im serdecznie dziękujemy. Nomenklaturę gatunków przyjęto za LUNDEVALLEM i ØLLGAARDEM (1999) oraz ØLLGAARDEM (2003a, b, 2006). Nazwy sekcji podane zostały za opracowaniem KIRSCHNERA i ŠTĚPÁNKA (1997). Nazwy regionów przyjęto za KONDRACKIM (2002). W wykazie stanowisk podano dodatkowo lokalizację każdego z nich w sieci jednostek kartogramu ATPOL, cyfry zamieszczone po symbolach literowych dużych kwadratów (100 km × 100 km) oznaczają odpowiednio: dwie pierwsze – numer kwadratu o boku 10 km, natomiast dwie następne numer kwadratu o boku 2,5 km (ZAJĄC 1978).

Dla gatunków nowych dla Polski zamieszczono charakterystykę taksonu. Podobne opisy podano również dla gatunków, których stanowiska opublikowano wcześniej (ØLLGAARD 2003a,b, 2006; TRÁVNÍČEK i in. 2007), ale bez charakterystyki gatunku w języku polskim.

WYKAZ STANOWISK

Przynależność do sekcji gatunków *T. lojoënsse* i *T. tenebricans* jest dyskusyjna.

** – gatunek nowy dla Polski; KTU – Zielnik Uniwersytetu Śląskiego

Seksja **Borea** Sahlin *ex* A. J. Richards*Taraxacum lojoënsse* agg.

WYSOCZYNA ROŚCISŁAWICKA: **BE2631**, Brzeg Dolny, łąka, *leg. et det. Z. Głowacki*; PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE5822**, Tatry koło Brodów Hżeckich, murawa na zboczu, 26.04.2003, *leg. M. Nobis, det. H. Øllgaard*.

Taraxacum lojoënsse H. Lindb. s. stricto

KOTLINA BIEBRZAŃSKA: **FC9701**, Sośnia, skraj zarośli, 8.05.2004, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*.

Taraxacum melanostigma H. Lindb. *in* Markl.

PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE3822**, Krzyżanowice koło Iłży, trawnik przy boisku szkolnym, 5.05.2003, *leg. M. Nobis, det. H. Øllgaard*.

Taraxacum ostensfeldii Raunk. *emend* Raunk.

PŁASKOWYŻ TARNOGRODZKI: **FF1710**, Dąbrowica, przydroże, 3.05.2003, *leg. M. Nobis, det. H. Øllgaard*.

Seksja **Celtica** A. J. Richards*Taraxacum gelertii* Raunk.

PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE5811**, Lubienia-Połać, podmokła łąka, 5.05.2004, *leg. M. Nobis, det. B. Travníček*.

Sect. **Macrodonia** M. P. Christ.*Taraxacum tenebricans* (Dahlst.) Raunk.

KOTLINA WARSZAWSKA: **ED2901**, Halinów, wilgotna łąka, 1.05.2002, *leg. et det. Z. Głowacki*.

Seksja **Palustria** Dahlst.*Taraxacum paucilobum* Hudziok

RÓWNINA RADOMSKA: **EE3000**, Podgórci koło Łączan, łąka, 8.05.2005, *leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki*.
PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE3822**, Krzyżanowice, łąka, 5.05.2005, *leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki*; **EE4733**, Stary Małyszyn, łąka, 28.04.2004, *leg. M. Nobis, det. B. Travníček*.

Taraxacum portentosum Kirschner & Štěpánek

PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE5821**, Brody Hżeckie, mokra łąka przy rzece, 5.05.2005, *leg. M. Nobis, rev. J. Štěpánek*.

Sect. **Ruderalia** Kirschner, H. Øllg. & Štěpánek*Taraxacum aberrans* Hagend., Soest & Zevenb.

Roślina 10–20(–25) cm wysoka. Liście żółto-zielone, prawie nagie. Ogonek liściowy najwyżej słabo różowy, wąsko oskrzydłony, w górnej części ogonka często oskrzydlenie szersze. Nerw środkowy liścia

często brązowy. Kłapy boczne liści w ok. 4 parach, odstające lub rzadko nieco odgięte, z esowatą krawędzią przednią, górne całobrzegie. Kłapa szczytowa trójkątna lub hełmowata, do 2 cm długa, tępawa, wcięta. Interlobia dobrze rozwinięte, nieco sfaldowane, z trójkątnymi ząbkami, wyraźnie fioletowo obrzeżone. Okrywa koszyczka oszroniona, jej łuski zewnętrzne szeroko równowąskie, do jajowatych, najwyżej słabo obrzeżone, ponad 3,5 mm szerokie, odgięte, od góry nieco fioletowo-purpurowe. Wewnętrzne łuski okrywki niewiele krótsze od zewnętrznych. Koszyczek do 5 cm średnicy. Znamiona słupków dość ciemne. Nielupka wraz z dzióbkiem 13 mm długa. Liczba chromosomów $2n = \pm 24$ (HAGENDIJK i in. 1982).

KOTLINA ŻYWIECKA: **DG1401**, Grojec, trawiaste zbocze góry, 18.05.2001, leg. Z. Głowacki & K. A. Nowak, det. H. Øllgaard. Stanowiska opisywanego gatunku podał z okolic Cieszyna TRÁVNIČEK i in. (2007).

Taraxacum acervatum Rail.

WZGÓRZA SZCZECIŃSKIE: **BB5732**, Szczecin-Śródmieście, trawnik, 1.05.2005, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. WYSOCZYNA CIECHANOWSKA: **EC5302**, Ciechanów, wilgotna łąka, 20.05.2003, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. RÓWNINA BIELSKA: **GC5333**, Hajnówka, trawnik, 27.04.2004, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum aequilobum Dahlst.

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, przydroże, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum alatum H. Lindb.

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, leg. et det. Z. Głowacki. KOTLINA TORUŃSKA: **DC3020**, Toruń, luźny bór, 7.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. KOTLINA BIEBRZAŃSKA: **FC9701**, Sośnia, przydroże, 8.05.2004, leg. et det. Z. Głowacki. KOTLINA WARSZAWSKA: **ED2900**, Halinów, przydroże, 29.04.2002, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum amaurolepis Markl.

WZGÓRZA SZCZECIŃSKIE: **AB5132**, Szczecin-Śródmieście, przydroże, 1.05.2005, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard (cfr.). POGÓRZE BUKOWSKIE: **FG1621**, Sanok, łąka nad Sanem, 14.05.2005, leg. Z. Głowacki, det. I. Uhlemann.

Taraxacum amplum Markl.

WYSOCZYNA DROHICZYŃSKA: **GC7422**, Dobrowoda, łąka, 12.05.2002, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum ancistrolobum Dahlst.

WYSOCZYNA DROHICZYŃSKA: **GC7331**, Kleszczele, łąka, 11.05.2002, leg. et det. Z. Głowacki. KOTLINA ŻYWIECKA: **DG1401**, Grojec, trawiaste zbocze, 18.05.2001, leg. et det. Z. Głowacki & K. A. Nowak. BESKID ŻYWIECKI: **DG2401**, Żabnica Skalka, zbocze góry, 18.05.2001, leg. et det. Z. Głowacki & K. A. Nowak. RÓW PODTATRZAŃSKI: **DG5911**, Kościelisko-Nędzówka, łąka, 2.06.2006, leg. M. Falkowski, det. B. Travníček.

Taraxacum angustisquameum Dahlst. ex H. Lindb.

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. OBNIŻENIE WĘGROWSKIE: **FD3301**, Łączka, łąka w dolinie Kostrzynia, 18.06.1999, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum atrox Kirschner & Štěpánek

RÓWNINA RADOMSKA: **EE3802**, Stary Bujak, świeża łąka, 28.04.2005, leg. M. Nobis, det. B. Travníček. PRZEDGÓRZE IŁZECKIE: **EE4811**, Kolonia Sereczice, świeża łąka przy olsie, 28.04.2005, leg. M. Nobis, det. B. Travníček. GARB PIŃCZOWSKI: **EF2512**, Busko-Zdrój, trawnik, 24.04.1999, leg. Z. Głowacki, det. I. Uhlemann.

*Taraxacum baeckii*forme Sahlin

KOTLINA TORUŃSKA: **DC5102**, Ciechocinek, park, 8.05.2001, leg. et det. Z. Głowacki.

*******Taraxacum calochroum* Hagend., Soest & Zevenb.

Roślina (10–)15–25 cm wysoka. Liście zielone. Ogonek i nerw środkowy aż do szczytu brązowo-czerwone. Boczne kłapy liści wąskie, ku szczytowi nieco rozszerzone, odstające. Krawędź przednia, podobnie jak interlobium z długimi ząbkami. Interlobium czarno-fioletowe, fioletowe plamki często także na kłapach bocznych. Kłapa szczytowa wąsko języczkowata, często wcięta, przeważnie ostra. Okrywa koszyczka ciemno oliwkowa. Zewnętrzne łuski okrywy jajowate, zaokrąglone, powyżej 3,5 mm szerokie, wąsko, biało obrzeżone, odstające, na szczycie podgięte. Znamiona słupków szarozółte. Niełupka z piramidką do 1 mm długą. Liczba chromosomów: $2n = 24$ (HAGENDIJK i in. 1982).

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. P. Oosterveld et A. Hagendijk (Ryc. 1).

Ryc. 1 (Fig. 1). *Taraxacum calochroum* Hagend., Soest & Zevenb.

Taraxacum coartatum G. E. Haglund

BESKID ŻYWIECKI: **DG2402**, Żabnica Płone, pastwisko górskie, 19.05.2001, leg. Z. Głowacki & K. A. Nowak, det. H. Øllgaard.

Taraxacum copidophyllum Dahlst.

DOLINA DOLNEGO SANU: **FF1611**, Glinianka, mokra łąka, 1.05.2004, leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki.

Taraxacum cordatum Palmgr.

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

*******Taraxacum corpulentum* Rail.

Roślina wysoka, mocna. Liście żółtawo-zielone, pajęczynowato owłosione, do prawie nagich. Ogonki liściowe dość długie, wąsko do szeroko oskrzydłone, na dole gęsto, poza tym skąpo owłosione. Nerw

środkowy liści mocny, w dole lekko purpurowy, w górze zielonawy. Kłapy boczne liści w 2–3 parach, górne tępawe, dolne ostre, długo wyciągnięte. Krawędź przednia wypukła, z ostrymi pojedynczymi ząbkami lub kłapkami. Kłapa szczytowa średnia do dużej, szeroko oszczepowata, strzałkowato oszczepowata lub sercowata, krótka, dość ostra, wcięta jednostronnie lub z obu stron, stopniowo przechodząca w wierzchołek szczytowy, zwykle okrągławy. Interlobia zaokrąglone, często sfaldowane, smolisto do purpurowo obrzeżone. Szypuły dłuższe od liści, zielonawo-słomkowe, pod okrywą gęsto, poza tym słabo pajęczynowato owłosione. Okrywa koszyczka oliwkowa. Zewnętrzne łuski okrywy 13–16 mm długie, 2–4 mm szerokie, od góry szarawe, od spodu ciemniejsze, bardzo wąsko nierównomiernie obrzeżone. Koszyczek do 5 cm średnicy, ciemno żółty, skąpokwiatowy, płaski. Kwiaty obwodowe od spodu z paskiem brudno oliwkowym. Pyłek rozwinięty. Szyjki i znamiona słupków ciemno żółte. Niełupka brązowa, 4,8–5 mm długa, 1 mm szeroka, dołem gładka, w górze z małymi, ostrymi kolcami. Piramidka 0,5–0,6 mm długa, walcowato stożkowata, zwykle z 2 kolcami. Dzióbek ok. 10 mm długi. Pappus biały (RAILONSALA 1977).

POJEZIERZE CHELMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, wilgotna łąka, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard (Ryc. 2).

Ryc. 2 (Fig. 2). *Taraxacum corpulentum* Rail.

Taraxacum corynodes G. E Haglund

PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE2521**, Aleksandrów, przydroże, 15.05.2002, leg. M. Nobis, rev. H. Øllgaard; **EE4813**, Błaziny Górne, wilgotna łąka, 5.05.2004, leg. M. Nobis, det. B. Travníček.

Taraxacum croceiflorum Dahlst.

PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE3521**, Aleksandrów, przydroże, 15.05.2002. leg. M. Nobis, det. H. Øllgaard.

Taraxacum diastematicum Markl.

BESKID ŻYWIECKI: **DG2401**, Żabnica Skalka, polanka nad strumieniem, 18.05.2001, leg. Z. Głowacki & K. A. Nowak, det. H. Øllgaard; **DG4202**, Żabnica Płone, pastwisko górskie, 19.05.2001, leg. Z. Głowacki & K. A. Nowak, det. H. Øllgaard.

Taraxacum ekmanii Dahlst.

POJEZIERZE CHELMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. KOTLINA BIEBRZAŃSKA: **FB8651**, Mścichy, łąka, 8.05.2004, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. WYSOCZYNA DROHICZYŃSKA: **GC7122**, Pogreby, łąka, 11.05.2002, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. PODLASKI PRZEŁOM BUGU: **FD0921**, Sarnaki, łąka, 3.06.2006, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE3801**, Łączany, nieużytek, 1.05.2003, leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki; **EE3521**, Aleksandrów, przydroże, 15.05.2003, leg. M. Nobis, det. H. Øllgaard; **EE3511**, Chlewiska, przydroże przy zalewie, 15.06.2003, leg. M. Nobis, det. H. Øllgaard; **EE3732**, Marcule, przydroże w borze mieszanym, 12.05.2003, leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki; **EE3730** Mirów, wilgotna łąka, 21.05.2003, leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki; **EE5821**, Brody Hżecckie, przydroże, 5.05.2004, leg. M. Nobis, det. B. Travniček; **EE5811**, Lubienia-Połać, łąka, 5.05.2004, leg. M. Nobis, det. B. Travniček. PRADOLINA WIEPRZA: **FD8633**, Wola Skomorowska, łąka w dolinie Wieprza, 15.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. WYSOCZYNA LUBARTOWSKA: **FD9412**, Kunów, łąka, 14.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard; **FD9711**, Firlej, przydroże, 14.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum elegantius Kirschner, H. Øllg. & Štěpánek

KOTLINA TORUŃSKA: **DC3020**, Toruń, zwydmienia, 7.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum exertiforme Hagend., Soest & Zevenb.

BESKID ŻYWIECKI: **DG2401**, Żabnica Skalka, nad strumieniem, 19.05.2001, leg. Z. Głowacki et K. A. Nowak, det. H. Øllgaard.

Taraxacum fasciatum Dahlst.

KOTLINA ŻYWIECKA: **DG1401**, Grojec, łąka na zboczu, 18.05.2001, leg. Z. Głowacki et K. A. Nowak, det. H. Øllgaard.

Taraxacum freticola H. Øllg.

Roślina 25–35 cm wysoka. Liście jasno zielone, wszystkie klapowane, prawie nagie. Ogonki liściowe wąsko oskrzydłone, blade (w przypadku liści wewnętrznych czerwone). Nerw środkowy liści zielony lub brudno purpurowy, nie prążkowany. Kłapy boczne liści w 4 parach, odgięte, całobrzegie, deltoidalne. Krawędź przednia wypukła lub zgięta, całobrzega, na szczycie ostrawa. Krawędź tylna prawie prosta, całobrzega. Kłapa szczytowa liści zewnętrznych i środkowych średnia, tępawa, wewnętrznych większa, prawie tępa. Interlobia dobrze rozwinięte, proste, nieco sfałdowane, zwykle zielone. Szypuły pod okrywą mocno pajęczynowato owłosione. Okrywa zielona, słabo oszroniona. Zewnętrzne łuski okrywy lancetowate, 15–16 mm długie, 4–4,9 mm szerokie, zwykle lekko fioletowawe, o brzegach płaskich, nie hialinowych, na szczycie bez lub ze słabymi rożkami, łukowato odgięte. Koszyczek ok. 5,5 cm średnicy, żółty, średnio gęsty, wypukły. Kwiaty obwodowe pod spodem z paskiem szaro-czerwonym. Pyłek rozwinięty, o ziarnach różnej średnicy. Znamiona słupków zielonawe. Nielupka brązowo-słomkowa, z piramidką 4,2–4,4 mm długa u góry z kolcami średniej długości, dość mocnymi, prostymi. Piramidka 0,8–1 mm długa, walcowata. Dzióbek 12 mm długi. Pappus biały (ØLLGAARD 2006).

BESKID ŻYWIECKI: **DG2402**, Żabnica Płone, pastwisko górskie, 18.05.2001, leg. Z. Głowacki et K. A. Nowak, det. H. Øllgaard (Ryc. 3).

Taraxacum fulgidum G. E. Haglund

POJEZIERZE CHELMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum glossodon Sonck & H. Øllg.

WYSOCZYNA DROHICZYŃSKA: **GC7133**, Pogreby, łąka, 11.05.2002, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Ryc. 3 (Fig. 3). *Taraxacum freticola* H. Øllg.

Taraxacum glowackii H. Øllg.

Roślina średniowysoka, dość smukła. Liście jasnozielone, prawie nagie. Ogonki liściowe wąsko lub dość szeroko oskrzydłone; zewnętrzne blade; środkowe i wewnętrzne nieco czerwieńjące lub wszystkie \pm czerwone. Nerw środkowy liści w górze zwykle bład, rzadziej brudno brązowawy, bez prążków. Liście często wieloklapowe. Boczne kłapy odstające, częściej lekko odgięte i deltoidalne, całobrzegie; krawędź przednia \pm wypukła, całobrzega, lub z ząbkami różnej wielkości; krawędź tylna \pm wklęsła lub prawie prosta, całobrzega do ząbkowanej lub niekiedy z wyraźnym zębem na szczycie. Kłapa szczytowa średnia, tępawa lub ostrawa, niekiedy na szczycie z ostką, dobrze wyodrębniona, nieco wydłużona. Interlobia dobrze rozwinięte, często równowąskie, płaskie lub nieco sfaldowane, zielone. Szypuły pod okrywą koszyczka pajęczynowato owłosione, niżej nagie, słabo oszronione. Zewnętrzne łuski okrywy lancetowate, 12–13 mm długie, ok. 3,5 mm szerokie, dość regularne, łukowato odgięte lub odgięte, na brzegu płaskie, nie hialinowe, na szczycie płaskie lub z nielicznymi różkami. Koszyczek ok. 4,5 cm średnicy, średnio gęsty, wypukły, średnio żółty. Kwiaty obwodowe płaskie lub nieco zwinięte, pod spodem z paskiem szaro-fioletowym. Znamiona słupków zielonawe. Pyłek rozwinięty. Niełupka słoniasta, 4,2–4,4 mm długa, prawie walcowata, u góry z mocnymi, prostymi kolcami. Piramidka 0,8–1 mm długa. Dzióbek 10–11 mm długi. Pappus biały (ØLLGAARD 2003a).

DOLINA DOLNEGO SANU: **FF1610**, Ulanów, nieużytek w pobliżu mostu na Sanie, 3.05.2003, leg. et det. M. Nobis, rev. H. Øllgaard.

Taraxacum haematicum G. E. Haglund ex H. Øllg. & Wittzell

POJEZIERZE CHELMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, wilgotna łąka, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. Øllgaard.
KOTLINA BIEBRZAŃSKA: **FB8651**, Mścichy, wilgotna łąka, 8.05.2004, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.
WYSOCZYŻNA DROHICZYŃSKA: **GC7133**, Pogreby, wilgotna łąka, 8.05.2004, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum hepaticum Rail.

WYSOCZYŻNA CIECHANOWSKA: **EC5302**, Ciechanów, łąka, 20.06.2003, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard;
EC6730, Pułtusk, przydroże, 4.08.2000, leg. et det. Z. Głowacki. KOTLINA BIEBRZAŃSKA: **FC9701**, Sośnia,

trawnik, 8.06.2004, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*. RÓWNINA BIELSKA: **GC5312**, Hajnówka, przydroże, 26.04.2004, *leg. et det. Z. Głowacki*.

Taraxacum hemicyclum G. E. Haglund

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*. KOTLINA TORUŃSKA: **DC3020**, Toruń, zwymienia, 7.05.2001, *leg. et det. Z. Głowacki*. WYSOCZYNA DROHICZYŃSKA: **GC7133**, Pogreby, łąka, 11.05.2002, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*.

Taraxacum homoschistum H. Øllg. (*T. hastatum* Markl. non Brenner)

WYŻYNA KATOWICKA: **DF4223**, Katowice-Zadole, łąka, 12.05.1993, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*, KTU 49748. PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE3812**, Walentynów, 28.04.2003, *leg. M. Nobis, det. B. Trávníček* (cfr.).

Taraxacum infuscatum H. Øllg.

Roślina 25–35 cm wysoka. Liście wieloklapowe, szaro-zielone do średnio zielonych, słabo owłosione. Ogonki liściowe wąsko do szeroko oskrzydłone, blade różowe lub u liści wewnętrznych nieco czerwone. Nerw środkowy zielony lub lekko brązowy. Boczne kłapy liści odgięte, deltoidalne, niekiedy sierpowate, całobrzegie lub z mocnymi ząbkami różnej długości; krawędź przednia prosta, całobrzega; krawędź tylna prawie prosta, całobrzega, na końcu ostra. Kłapa szczytowa średnia, w przypadku różnych liści równie długa, ostra, często wydłużona do języczkowatej. Interlobia dobrze wyodrębnione, równowąskie, płaskie lub nieco sfaldowane, smolisto plamiaste. Szypuły pod okrywą pajęczynowato owłosione, poza tym nagie. Okrywa jasno do ciemno zielonej, lekko oszroniona. Zewnętrzne łuski okrywki wydłużone, 18–20 mm lub dłuższe, ok. 3,7 mm szerokie, odgięte, na końcu wąskie, gładkie. Koszyczek żółty, wypukły, średnio gęsty, ok. 5,5 cm średnicy. Kwiaty obwodowe płaskie, pod spodem z paskiem szaro-czerwonym, wierzchołki kwiatów wewnętrznych czerwone. Pyłek rozwinięty, o ziarnach różnej średnicy. Znamiona słupków zielonawe. Niełupka słomkowa, ok. 4,1 mm długa, z kolcami średnio długimi, średnio mocnymi, prostymi lub słabo odgiętymi. Piramidka 0,6–0,7 mm długa, gładka, walcowata. Dzióbek ok. 12 mm długi (ØLLGAARD 2003b).

POBRZEŻE SZCZECIŃSKIE: **AB3303**, Moczarów Wielki, przydrożne zarośla, 2.05.2005, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*. WYSOCZYNA CIECHANOWSKA: **EC5302**, Ciechanów, łąka, 20.05.2003, *leg. Z. Głowacki, rev. H. Øllgaard*.

Taraxacum interveniens G. E. Haglund

KOTLINA BIEBRZAŃSKA: **FB7732**, Goniądz, trawnik, 9.05.2004, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*. WYSOCZYNA DROHICZYŃSKA: **GC7122**, Pogreby, łąka, 11.05.2002, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*. BIESZCZADY ZACHODNIE: **FG2720**, Lesko, przydroże, 15.05.2005, *leg. Z. Głowacki, det. I. Uhlemann*.

Taraxacum lacerifolium G. E. Haglund

KOTLINA ŻYWIECKA: **DG1401**, Grojec, 18.05.2001, *leg. Z. Głowacki et K. A. Nowak, det. H. Øllgaard*. BESKID ŻYWIECKI: **DG2402**, Żabnica Płone, łąka górską, 19.05.2001, *leg. Z. Głowacki et K. A. Nowak, det. H. Øllgaard*.

Taraxacum lacinosum Dahlst.

POBRZEŻE SZCZECIŃSKIE: **AB3303**, Moczarów Wielki, trawnik, 2.05.2005, *leg. et det. Z. Głowacki*.

Taraxacum lacinulatum Markl.

DOLINA DOLNEGO SANU: **FF1610**, Ulanów, przydroże, 3.05.2003, *leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki*.

Taraxacum laticordatum Markl.

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, *leg. et det. Z. Głowacki*.

Taraxacum latissimum Palmgr.

WZGÓRZA SZCZECIŃSKIE: **BB5722**, Szczecin-Śródmieście, 1.05.2005, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum laeticolor Dahlst.

Roślina 8–20 cm wysoka. Liście szaro-zielone, z odcieniem żółtym. Ogonek liściowy jasnozielony, najczęściej wąsko oskrzydłony, z wąskimi ząbkami, stopniowo przechodzący w blaszkę. Boczne kłapy liści w 4–6 parach, szerokotrójkatne, ostre, w wierzchołku różnokierunkowe, krawędź przednia wypukła; górne kłapy całobrzegie, dolne ząbkowane. Interlobium ciemno obrzeżone, ok. 5 mm szerokie, dobrze rozwinięte. Kłapa szczytowa trójkatna lub hełmowata, z głębokim wcięciem, nie ząbkowana, nieco tępa. Zewnętrzne łuski okrywy niewyraźnie obrzeżone, lancetowate, ± odstające, do 3,5 mm szerokie, na końcu podgięte, od dołu nieco zabarwione. Kwiaty obwodowe z ciemnym paskiem na dole. Znamiona słupków szarozielone. Liczba chromosomów: $2n = 24$ (HAGENDIJK i in. 1982).

PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE3600**, Józefów k. Szydłowca, łąka, 15.05.2003, leg. M. Nobis, rev. P. Oosterveld et A. Hagendijk.

Taraxacum leptoglotte M. P. Christ.

WYSOCZYNA DROHICZYŃSKA: **GC7422**, Dobrowoda, łąka, 11.05.2002, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum leucopodum G. E. Haglund

KOTLINA TORUŃSKA: **DC3020**, Toruń, łąka w dolinie Wisły, 7.05.2001, leg. et det. Z. Głowacki.

Taraxacum lingulatum Markl.

RÓWNINA BIELSKA: **GC5312**, Hajnówka, łąka, 2.05.2002, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum lucidum Dahlst.

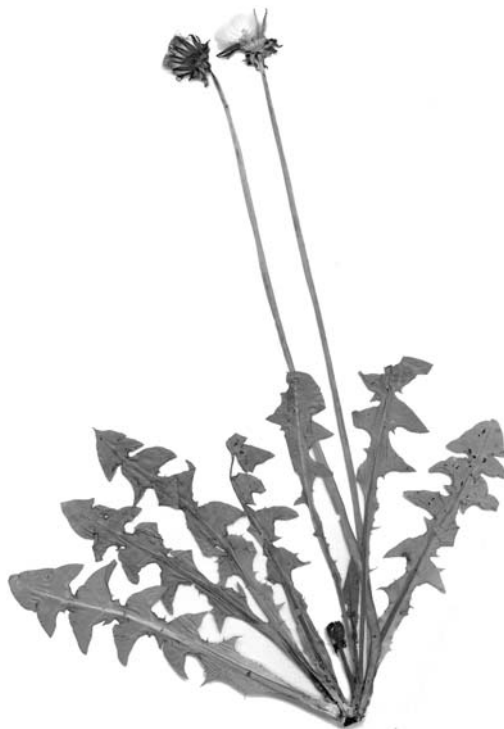
PODLASKI PRZEŁOM BUGU: **FD0921**, Sarnaki, droga łąkowa, 3.06.2006, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.
BIESZCZADY ZACHODNIE: **FG2830**, Orelec, wilgotna łąka, 13.05.2005, leg. et det. Z. Głowacki.

Taraxacum macranthoides G. E. Haglund

KOTLINA ŻYWIECKA: **DG1401**, Grojec, trawiaste zbocze, 18.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

*******Taraxacum megalosipteron* Rail.

Roślina duża, mocna. Liście żywo zielone, nagie. Ogonki liściowe krótkie, wąskie do wąsko oskrzydłonych. Nerw środkowy liści mocny ku szczytowi bardzo zwężony, w dole blade do intensywnie purpurowo-fioletowego, u góry zielonawy, pajęczynowaty. Boczne kłapy liści Nieliczne (zwykle w 3 parach); w przypadku liści wewnętrznych trójkatne, ± zaostrome; krawędź przednia całobrzega lub z nielicznymi zębami; krawędź tylna prawie prosta, całobrzega lub z nielicznymi ząbkami. Kłapa szczytowa liści zewnętrznych mała, sercowato strzałkowata, w przypadku liści środkowych i wewnętrznych dość duża, wydłużona, strzałkowata do szeroko strzałkowatej, nad kłapkami nasadowymi krótka, przechodząca stopniowo w całobrzegi, tępy wierzchołek. Interlobium zaokrąglone, szerokie, ± całobrzegie, z jednym dużym zębem lub kilkoma małymi, ostrymi ząbkami. Szypuły dłuższe od liści, mocne, słomkowe lub w górnej części miedziane, pod okrywą gęsto, niżej skąpo owłosione. Okrywa koszyczka mała, wątrobiana, u nasady dość ostra. Zewnętrzne łuski okrywy 12–15 mm długie, 2–5 mm szerokie, od góry jasno zielone do purpurowawych, od spodu wątrobiane, bardzo wąsko, nieregularnie obrzeżone, dość nagle lub stopniowo zwężone w wierzchołek nieco zgrubiałe, nie obrzeżony i nie orzęsiony, odstający do luźno odgiętego. Koszyczek 5,5 cm średnicy, ciemno żółty, skąpokwiatowy, płaski. Kwiaty obwodowe płaskie, pod spodem z paskiem ciemno oliwkowym. Pyłek rozwinięty. Znamiona słupków miodowo-żółte, na zewnątrz lekko płowiejące. Niełupka brązowawa, 3,5–4 mm długa, 1 mm szeroka, u góry z kolcami krótkimi, odstająco wzniesionymi,

Ryc. 4 (Fig. 4). *Taraxacum megalosipteron* Rail.

u dołu lekko brodawkowane. Piramidka 1 mm długa, ostra, prawie walcowata. Dzióbek 12–13 mm długi. Pappus biały (RAILONSALA 1977).

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard (Ryc. 4).

Taraxacum oblongatum Dahlst.

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleń, łąka, 9.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. KOTLINA ŻYWIECKA: **DG1411**, Wieprz, łąka, 17.05.2001, leg. et det. Z. Głowacki. BIESZCZADY ZACHODNIE: **FG2720**, Lesko, przydroże, 15.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. I. Ulenmann.

Taraxacum ochrochlorum G. E. Haglund

PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE3522**, Budki Drugie, leśne przydroże, 5.05.2003, leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki. BESKID ŻYWIECKI: **GD2401**, Żabnica Skałka, dolina potoku, 19.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum oinopolepis Dahlst.

WYSOCZYNA DROHICZYŃSKA: **GC7422**, Dobrowoda, przydroże, 11.05.2002, leg. et det. Z. Głowacki. KOTLINA WARSZAWSKA: **ED2900**, Halinów, przydroże, 29.04.2002, leg. et det. Z. Głowacki.

Taraxacum ohlsenii G. E. Haglund

WYSOCZYNA CIECHANOWSKA: **EC6302**, Ciechanów, łąka, 20.05.2003, leg. Z. Głowacki, rev. H. Øllgaard.

Taraxacum pallidipes Markl.

KOTLINA BIEBRZAŃSKA: **FB7722**, Goniądz, trawnik, 9.05.2004, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum pannucium Dahlst.

WZGÓRZA SZCZECIŃSKIE: **BB5732**, Szczecin-Śródmieście, trawnik, 2.05.2005, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. GARB TENCZYŃSKI: **DF6921**, Kraków, Las Wolski, 12.05.1973, leg. H. Drożdżewicz, det. H. Øllgaard.

Taraxacum pectinatiforme H. Lindb.

RÓWNIANA PIOTRKOWSKA: **DE1723**, Piotrków Trybunalski, dworzec kolejowy, 24.05.2003, leg. et det. Z. Głowacki. DOLINA DOLNEGO SANU: **FF1631**, Bieliny, przydroże na brzegu lasu, 1.05.2004, leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki.

Taraxacum petterssonii Markl.

PODLASKI PRZEŁOM BUGU: **FD0902**, Mierzvice-Kolonia, łąka nad Bugiem, 4.05.2003, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. POGÓRZE BUKOWSKIE: **FG3601**: Czaszyn N, pow. Sanok, pobocze szosy, 14.05.2005, leg. et det. Z. Głowacki, rev. A. Hagendijk et P. Oosterveld.

Taraxacum piceatum Dahlst.

BIESZCZADY ZACHODNIE: **FG2830**, Orelec, łąka, 13.05.2003, leg. Z. Głowacki, det. I. Uhlemann.

Taraxacum planum agg.

KOTLINA TORUŃSKA: **DC3020**, Toruń, łąka, 7.05.2001, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard. KOTLINA BIEBRZAŃSKA: **FB8651**, Mścichy, łąka, 8.05.2004, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum podlachiicum H. Øllg.

Roślina średniowysoka. Liście czysto zielone, klapowane. Ogonki liściowe wąsko oskrzydłone, zewnętrzne białe, wewnętrzne czerwone lub wszystkie czerwone. Boczne kłapy liści deltoidalne, często wcięte, tępawe lub nieco zaostrome; krawędź przednia nieregularnie prosta, zwykle ząbkowana, tylna – prawie prosta, całobrzega. Interlobia szeroko zaokrąglone lub dobrze rozwinięte i proste, płaskie lub słabo sfaldowane, zwykle lekko smolisto obrzeżone. Kłapa szczytowa dość mała, tępa lub nieco zaostroma, na szczycie dobrze rozwinięta, ± wydłużona. Szypuły pod okrywą pajęczynowato owłosione, poza tym łysiejące. Okrywa koszyczka jasno- lub dość ciemnozielona, ± oszroniona. Jej łuski zewnętrzne 14–15 mm długie, 5–6 mm szerokie, zwykle brudno fioletowe, regularne, łukowato odgięte, nie obrzeżone błoniasto. Koszyzek około 5 cm średnicy, średnio gęsty, wypukły, żółty. Kwiaty obwodowe ± płaskie, pod spodem z wąskim paskiem szaro-czerwonym. Pyłek rozwinięty, o ziarnach różnej średnicy. Znamiona słupków zielonawe. Niełupka brązowo-słomkowa, 4,2–4,4 mm długa, u góry z kolcami średnio długimi, dość mocnymi, prostymi. Piramidka prawie walcowata, 0,6–0,7 mm długa. Dzióbek 10–11 mm długi. Pappus biały. Gatunek poliploidalny rozmnażający się apomiktycznie (ØLLGAARD 2003a).

PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE3602**, Jastrząb, nieużytek przy zalewie, 15.05.2003, leg. M. Nobis, det. H. Øllgaard.

Taraxacum pseudoretroflexum M. P. Christ.

WYSOCZYNA CIECHANOWSKA: **EC5302**, Ciechanów, łąka, 20.05.2003, leg. et det. Z. Głowacki.

Taraxacum pulchrifolium Markl.

WZGÓRZA SZCZECIŃSKIE: **AB5732**, Szczecin-Śródmieście, trawnik, 1.05.2005, leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard.

Taraxacum semiglobosum H. Lindb.

WYSOCZYNA CIECHANOWSKA: **EC8500**, Nasielsk, przydroże, 20.05.2003, *leg. et det. Z. Głowacki*. RÓWNINA BIELSKA: **GC5702**, Hajnówka, przydroże, 26.04.2004, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*.

Taraxacum sertatum Kirschner, H. Øllg. & Štěpánek

BESKID ŻYWIECKI: **DG2402**, Żabnica Płone, pastwisko górskie, 19.05.2001, *leg. Z. Głowacki et K. A. Nowak, det. H. Øllgaard*. POGÓRZE BUKOWSKIE: **FG2612**, Zagórz, przydroże, 12.05.2001, *leg. Z. Głowacki, det. I. Uhlemann*.

Taraxacum sinuatum Dahlst.

POJEZIERZE CHEŁMIŃSKIE: **DC1211**, Zieleni, łąka, 9.05.2002, *leg. et det. Z. Głowacki*. PRZEDGÓRZE IŁŻECKIE: **EE3512**, Stanisławów, łąka przy rzece, 22.04.2004, *leg. M. Nobis, det. Z. Głowacki*; **EE4813**, Błaziny Górne, wilgotna łąka, 5.05.2004, *leg. M. Nobis, det. B. Travniček*. WYSOCZYNA LUBARTOWSKA: **FD9711**, Firliej, przydroże, 14.05.2001, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*. DOLINA DOLNEGO SANU: **FF1611**, Glinianka, łąka, 1.05.2004, *leg. M. Nobis, det. B. Travniček*. BIESZCZADY ZACHODNIE: **FG2830**, Orelec, wilgotna łąka, 13.05.2001, *leg. Z. Głowacki, det. I. Uhlemann*.

Taraxacum subcanescens Markl. ex Puol.

WOLIN: **AB3303**, Moczarów Wielki, łąka, 2.05.2005, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*.

Taraxacum trilobatum Palmgr.

WYSOCZYNA CIECHANOWSKA: **EC8500**, Nasielsk, przydroże, 20.05.2003, *leg. Z. Głowacki, rev. H. Øllgaard*.

Taraxacum undulatum H. Lindb. ex Markl.

DOLINA DOLNEGO SANU: **FF1611**, Glinianka, podmokła łąka, 1.05.2004, *leg. M. Nobis, det. B. Travniček*. KOTLINA ŻYWIECKA: **DG1401**, Grojec, trawiaste zbocze góry, 17.05.2001, *leg. Z. Głowacki et K. A. Nowak, det. H. Øllgaard*.

Taraxacum wiinstedtii H. Øllg.

WYSOCZYNA CIECHANOWSKA: **EC6302**, Ciechanów, łąka, 20.05.2003, *leg. Z. Głowacki, det. H. Øllgaard*.

LITERATURA

- HAGENDIJK A., VAN SOEST J. & ZEVENBERGEN H. A. 1982. *Taraxacum* (sec. *Vulgaria*). – W: Flora Neerlandica IV, 10a, s. 150. Koninklijke Nederlandse Botanische Vereniging, Amsterdam.
- KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. 1997. A nomenclature checklist of supraspecific names in *Taraxacum*. – *Taxon* **46**: 87–98.
- KONDRACKI J. 2002. Geografia regionalna Polski. s. 441. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- LUNDEVALL C. F. & ØLLGAARD H. 1999. The genus *Taraxacum* in the Nordic and Baltic countries: Typus of all specific, subspecific and varietal taxa, including type lotions and sectional belonging. – *Preslia* **71**: 43–171.
- ØLLGAARD H. 2003a. Two new species of *Taraxacum* (*Asteraceae*) from eastern Poland. – *Polish Bot. J.* **48**(1): 1–9.
- ØLLGAARD H. 2003b. New species of *Taraxacum*, sec. *Ruderalia*, found in Central und Northern Europe. – *Preslia* **75**: 137–164.

- ØLLGAARD H. 2006. Further new *Taraxacum* species (*Asteraceae*, *Cichorieae*) from northern Europa. – *Willdenowia* **36**: 693–706.
- RAILONSALA A. 1977. New species of *Taraxacum* in Finland, 2. Latin description. – *Aquilo Ser. Bot.* **14**, Appendix: 1–67.
- TRÁVNÍČEK B., MARCINIUK J. & ŽÍLA V. 2007. New localities of *Taraxacum* species from S Poland (with nine new species for Polish flora). – *Acta Soc. Bot. Pol.* **76**(3): 209–224.
- ZAJĄC A. 1978. Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce”. – *Wiad. Bot.* **22**(3): 145–155.

SUMMARY

The results of field studies carried out in the area of Wyżyna Małopolska Upland, Kotlina Sandomierska Basin, Carpathian Mts. as well as Kujawy, Podlasie and Mazowsze regions are presented. The list of 72 *Taraxacum* microspecies collected in 131 localities is included. Three of the listed species i.e. *T. calochroum*, *T. corpulentum* and *T. megalosipteron*, are new to the Polish flora. We are very grateful to A. Hagendijk, P. Oosterveld, H. Øllgaard, I. Uhlemann, J. Štěpánek and B. Travníček for verification of herbarium specimens.

Przyjęto do druku: 08.07.2010 r.